U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Jana Passera a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci žalobce: **I. A.,** zastoupen JUDr. Alenou Lněničkovou, advokátkou se sídlem Jandova 8, Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 20. 4. 2010, č. j. 48 Az 8/2009 - 49,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovené zástupkyni stěžovatele JUDr. Aleně Lněničkové, advokátce, **se určuje** na odměně za zastupování a na náhradě hotových výdajů částka 2400 Kč, která jí bude zaplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 20. 4. 2010, č. j. 48 Az 8/2009 - 49, zamítl žalobu podanou žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „ministerstvo“) ze dne 28. 1. 2009, č. j. OAM-14/LE-BE02-BE03-2009, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud vyšel při svém rozhodování z toho, že stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany po více jak 18 letech od svého prvního vstupu na území České republiky v roce 1990 a po více jak 6 letech od svého druhého vstupu na území České republiky v roce 2002 - 2003. Tuto žádost navíc podal až poté, co byl zadržen Policií České republiky kvůli nelegálnímu pobytu na území České republiky, po umístění do zařízení pro zajištění cizinců a po zahájení řízení o správním vyhoštění, které skončilo vydáním rozhodnutí dne 19. 1. 2009 o vyhoštění stěžovatele na dobu 6 let. Krajský soud žalobu zamítl, neboť stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění a ve snaze o legalizaci pobytu v České republice.

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně

přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden zákonem č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Ve věcech azylu v nové úpravě institutu nepřijatelnosti (§ 104a s. ř. s.) je nyní kasační stížnost mimořádným opravným prostředkem omezeným na případy objektivní nutnosti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Z těchto důvodů bude kasační stížnost ve věcech azylu přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovateli byla soudní procesní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele (který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti) je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu nebo jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může vyvstat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je na místě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat především tehdy, pokud krajský soud nerespektoval ustálenou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby byla důvodem přijatelnosti kasační stížnosti.

Z výše uvedeného plyne, že je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmem stěžovatele je však rovněž uvést, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Stěžovatel v kasační stížnosti popírá, že žádost o udělení mezinárodní ochrany podal proto, aby se vyhnul hrozícímu vyhoštění, ale z toho důvodu, že splňuje zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a zákona o azylu. V případě návratu do vlasti mu totiž hrozí nebezpečí vážné újmy spočívající ve vážném ohrožení života nebo lidské důstojnosti. V zemi původu měl neshody se sousedy a má obavy z krevní msty. Ministerstvo se podle jeho názoru v napadeném rozhodnutí ani nezabývalo zákonnými podmínkami a možností udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, ačkoliv tento postup je v rozporu s judikaturou Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 11. 2. 2009, č. j. 1 Azs 107/2008 - 78). Tuto námitku vznesl i při jednání krajského soudu, ale soud k ní vůbec nepřihlédl. Jelikož se ministerstvo v odůvodnění svého rozhodnutí nevypořádalo s otázkou možného udělení doplňkové ochrany a krajský soud toto rozhodnutí nezrušil pro nepřezkoumatelnost, zatížil svůj rozsudek vadou, kvůli níž by měl být zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 - 107, dostupném na www.nssoud.cz, vyslovil že *„Žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany posuzuje správní orgán na základě skutečností, které žadatel uvede či které ve správním řízení jinak vyjdou najevo, a to z hlediska všech zákonných forem této ochrany, které se k těmto skutečnostem vztahují. Zamítnout žádost podle § 16 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, může správní orgán jen tehdy, nepřichází-li v úvahu žádná z takovýchto forem mezinárodní ochrany; tento závěr musí v rozhodnutí odůvodnit“*. To znamená, že otázkou podmínek pro udělení doplňkové ochrany se musí správní orgán zabývat v důvodech zamítavého rozhodnutí i v případě zamítnutí žádosti podle jiných ustanovení než podle § 16 odst. 1 písm. e) a f) zákona o azylu, která to výslovně předpokládají. Vypořádání s neexistencí důvodů pro udělení doplňkové ochrany je proto třeba považovat za součást odůvodnění rozhodnutí o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné, přičemž odůvodnění musí svým obsahem odpovídat požadavkům vyplývajícím z § 68 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). To znamená, že v odůvodnění rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany musí být uvedeny důvody, pro které je žádost zamítána a dále, a to i v jiných případech než předpokládaných v § 16 odst. 1 písm. e) a f) zákona o azylu, musí v něm být obsažena úvaha, proč nebyly shledány podmínky pro udělení doplňkové ochrany.

Následně v usnesení ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 - 84, dostupném na www.nssoud.cz, rozšířený senát vyslovil, že *„Krajský soud je oprávněn zrušit rozhodnutí správního orgánu pro vady řízení, byť nebyly žalobcem výslovně namítány, pokud tyto vady brání přezkoumání rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů“*. V odůvodnění tohoto usnesení uvedl, že žaloba ve věcech mezinárodní ochrany podléhá stejným pravidlům jako žaloby jiné. Judikatura však u těchto žalob akceptovala určitý nižší standard požadavků na přesnost vyjádření žalobního bodu. I v těchto případech ale musí alespoň v hrubých rysech

obsahovat vyjádření, co žalobce rozhodnutí či postupu ministerstva vytýká. Rozšířený senát se dále zabýval otázkou, zda v případě žalob ve věcech mezinárodní ochrany nejsou dány specifické důvody k překročení žalobních bodů přesahující vymezení v s. ř. s., a to s ohledem na mezinárodní závazky, které je třeba respektovat. Soud musí nad rámec žalobních bodů respektovat princip non-refoulement vyplývající z Ženevské úmluvy a z čl. 3 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Podobně se vyslovil Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 21. 3. 2006, č. j. 2 Azs 75/2005 - 75 (dostupný na www.nssoud.cz): Podle názoru rozšířeného senátu to znamená, že by soud nemohl přehlédnout, bez ohledu na obsah žaloby, pokud by byly dány důvody k ochraně žalobce před hrozící vážnou újmou v zemi původu, které správní orgán nezohlednil za situace, kdy již nepřichází v úvahu žádné další řízení, v němž by mohla být ochrana poskytnuta. Poznatky k tomu zpravidla vyplývají z vyjádření žadatele v žádosti nebo při pohovoru a ze skutečností zjištěných o zemi původu v řízení či známých z jiných řízení, popř. známých obecně. Pokud tedy má soud k dispozici poznatky, že žadateli o azyl je nezbytné poskytnout doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu, neboť její neposkytnutí by bylo narušením zásady non-refoulement a ochranu již nelze poskytnout v jiném řízení, rozhodnutí ministerstva zruší, aniž by taková skutečnost musela být v žalobě výslovně namítána. Ochranou, jíž lze poskytnout mimo řízení o udělení mezinárodní ochrany, se rozšířený senát zabýval již v usnesení ze dne 7. 9. 2010, č. j. 4 Azs 60/2007 - 119 (publikováno pod č. 2174/2011 Sb. NSS), v němž uvedl, že v případě nesplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany je dostačující zárukou ochrany cizince před vážnou újmou, hrozící mu v zemi původu, řízení podle zákona č. 326/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zaručujícího plné respektování zásady non-refoulement (viz zejména odst. 22 citovaného usnesení). Pokud tedy soud nemá poznatky podporující závěr, že v řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo nezbytné poskytnout žadateli doplňkovou ochranu, neboť k tomu byly důvody plynoucí ze zásady non-refoulement, která již nemůže být zajištěna v jiném řízení, pak možnost překročení žalobních bodů je vázána jen na výjimky upravené v s. ř. s. (buď by musela být zjištěna nicotnost rozhodnutí nebo jeho nepřezkoumatelnost znemožňující přezkoumání v mezích žalobních bodů). Rozšířený senát tak dospěl k závěru, že krajský soud je oprávněn zrušit rozhodnutí správního orgánu pro vady řízení, byť by nebyly v žalobě výslovně namítány, pokud tyto brání přezkoumání rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítal, že rozhodující správní orgán se v napadeném správním rozhodnutí nezabýval zákonnými podmínkami a možností udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a zákona o azylu, ačkoliv tento postup je v rozporu s judikaturou Nejvyššího správního soudu. Je nepochybné, že v odůvodnění napadené rozhodnutí ministerstva jsou sice uvedeny důvody, pro které je žádost zamítána, ale chybí v něm úvaha, proč nebyly shledány naplněnými podmínky pro udělení doplňkové ochrany. V žalobě stěžovatele podané proti tomuto rozhodnutí není obsažen žalobní bod, v němž by stěžovatel brojil proti neudělení doplňkové ochrany podle citovaného ustanovení. Teprve následně u jednání krajského soudu zástupkyně stěžovatele vznesla námitku, že se ministerstvo nezabývalo splněním zákonných podmínek doplňkové ochrany. Absence žalobního bodu týkající se neudělení doplňkové ochrany v žalobě a zjevně opožděné uplatnění tohoto žalobního bodu u ústního jednání by bylo možné překonat pouze v případě, pokud by existovaly poznatky, že stěžovateli je nezbytné poskytnout doplňkovou ochranu podle ustanovení § 14a zákona o azylu (její neposkytnutí

by bylo narušením zásady non-refoulement a ochranu již nelze poskytnout v jiném řízení). V takovém případě by mohl soud rozhodnutí správního orgánu zrušit, aniž by taková skutečnost musela být v žalobě výslovně namítána. Pro takový závěr však ve správním spise nejsou žádné podklady. Stěžovatel v průběhu správního řízení totiž uvedl, že se v zemi původu nijak politicky neangažoval, nebyl členem žádné politické strany a neměl ani žádné problémy kvůli své rase, národnosti, pohlaví nebo náboženskému přesvědčení. Neměl ani žádné problémy se státními orgány až do doby, než byl odsouzen za zapálení automobilu a za fyzické napadení. K odjezdu ze země původu se rozhodl poté, co měl problémy se svými sousedy kvůli sestře, kteří ji chtěli prodávat a on sousedovi prostřelil nohu. Již z těchto důvodů by nemohlo dojít k porušení zásady non-refoulement obsažené v čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků či k porušení zákazu vyhostit cizince do země, kde by byl vystaven hrozbě mučení či nelidského a ponižujícího zacházení či trestu. Ostatně stěžovatel ani nic takového netvrdil, stejně jako netvrdil, že by vyhledával pomoc u policie ohledně neshod se sousedy a neuspěl. Poukazoval jen na to, že je zbytečné obracet se na orgány policie, dokud se nic nestane. Za tohoto stavu pak neexistuje možnost překročení žalobních bodů, protože zde nejsou výjimky upravené v s. ř. s., jak bylo výše uvedeno. Stěžovatel tak neuvedl žádnou skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování, resp. že by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy uvedené v ustanovení § 14a zákona o azylu spočívající v uložení nebo vykonání trestu smrti, v mučení nebo nelidském či ponižujícím zacházení nebo trestání, ve vážném ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Ve vztahu ke stěžovatelem namítanému posuzování podmínek vyhoštění předcházejícímu řízení o mezinárodní ochraně lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2010, č. j. 6 Azs 15/2010 - 82 (publikováno pod č. 2175/2011 Sb. NSS).

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na všechny stížní námitky obsažené v kasační stížnosti a krajský soud při svém rozhodování postupoval bezchybně ve smyslu uvedené judikatury. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost stěžovatele nepřijatelnou, a proto ji odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 věta první za použití ustanovení § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

Stěžovateli byla usnesením krajského soudu ze dne 20. 7. 2009, č. j. 48 Az 8/2009 - 22, ustanovena zástupcem advokátka JUDr. Alena Lněničková. Podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle ustanovení § 7 a § 9 odst. 3 písm. f) s přihlédnutím k § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č.

177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, náleží ustanovené advokátce odměna za jeden úkon právní služby (sepsání kasační stížnosti) v částce 2100 Kč, a podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 300 Kč, celkem tedy 2400 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. března 2011

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu